

Datho Turašvili (Gruzie)

Patří mezi nejznámější gruzínské spisovatele současnosti, narozen 1966. Do veřejného prostoru vstoupil jako jeden z vůdců studentského hnutí za svobodu a nezávislost na konci osmdesátých let minulého století. Studoval dějiny literatury, filmu a umění na univerzitách v Tbilisi, Madridu a Londýně. Dosud vydal na dvacet knižních titulů: romány, povídky, divadelní hry a velmi oblíbené cestopisy (*Amerika známá a neznámá*, 1993; *Káthmándú*, 1998; *Tibet není daleko*, 2001 aj.). Faktografický román *Džínová generace. Únik ze SSSR* (2008) je jeho nejpopulárnějším dílem, zatím byl přeložen do sedmi světových jazyků a existuje i v divadelní a filmové verzi.

úryvek z románu *Džínová generace* přeložil Miroslav Tomek

Ty modré dny a slunce dětství...

Poslední slova Antonia Machada

Prolog

Ani jsem už neplánoval tuhle knihu vydávat, protože jsem si naivně myslel, že po rozpadu Svazu zůstane sovětská minulost Gruzie jen hořkou vzpomínkou, ale ukázalo se, že minulost má sklon se vracet, zvláště pokud se s tou minulostí sami nerozloučíme.

Rozloučili jsme se jen s onou dobou, ale ne s vědomím té země, které říkali impérium zla, kde bylo dobro tak vzácné, že supervelmoc, která jako první letěla do vesmíru, nedokázala ani ušít džíny. Jako by snad bylo něco lepšího než ušít džíny, v Sovětském svazu to ale opravdu neudělali, a proto také našli to nejzákeřnější východisko – džíny prostě zakázali.

Zakázané džíny se ukázaly být sladší než zakázané ovoce, a aby se sovětské lidi dostali ke kalhotám, po kterých bažili jako po svobodě, uchýlovali se k pašeráctví. Mezi džínami, přivezenými různými způsoby z různých zemí, se někdy daly najít pravé. V tehdejší Gruzii je jako cokoliv pravého považovali většinou za americké, protože sovětská propaganda ponejvíc bojovala právě se Spojenými státy americkými. Ideologie Moskvy se proti americkým hodnotám včetně džínů stavěla s výjimečnou úporností a sovětské lidi proto chybně soudili, že tam, kde byly džíny, bylo i štěstí.

Tam, kde džíny nebyly, zpravidla hlavně nebylo vlastnictví jako základní svoboda. Svobodný tam tak člověk byl leda v hrobě. Přesněji řečeno sovětská vláda se o tvou svobodu přestala zajímat až tehdy, když jsi už ležel v hlíně, a na rozdíl od jiného majetku bylo právo na hrob už neodvolatelné. Sovětské ateisté navíc věděli, že v té zemi sami spočinou, takže k hrobům mohli být opravdu loajální, ba co víc – sovětské Gruzínci proto milovali mrtvé stejně, jako všichni ostatní Gruzínci.

Snad pro to byl i jiný důvod, ale faktem je, že hrobový pozemek byl jediným vlastnictvím, kterého sovětská vláda pro lidi nelitovala, a právě tady začala degradace sovětského Gruzínce. Gruzíncům se v sovětském období zkazil vkus: a protože hroby byly jediným majetkem, který jim zůstal, začali je stavět takové, jaké nikdy dřív nebyly. Gruzínský hrob byl kdysi jednoduchý a geniální, v sovětské Gruzii se však změnil nejen vztah k hrobu, ale i vztah ke smrti, proto se na gruzínských sovětských hřbitovech objevily mramorové lavičky a stoly, motocykly a auta. Je pravda, že za života majitelů ta auta kupovali na jiná jména, ale sovětský Gruzínek s jistotou věděl, že země hrobu patřila jemu a že tu zemi mu, na rozdíl od jiného majetku, nikdo nevezme. Proto o ni pečoval, po svém ji zkrášloval a vytvářel tak jedinou věc, která mu doopravdy patřila. A sovětská vláda, která by mu doma nebo na dvoře nepovolila postavit ani zeď, mu neřekla nic, i kdyby si tam postavil třeba palác, protože na pozemku hrobu jsi byl svobodný a ta země byla jediné místo v sovětské Gruzii, kde sovětská vláda neměla moc.

U moci byli Gruzínci a proto měli také raději mrtvé než živé, mrtvých si vážili víc než živých, ale zárukou toho, že dostaneš hrob, bylo splnění jedné sovětské podmínky – musel jsi zemřít sám. Pokud tě zabili oni (k tomu v Sovětském svazu většinou používali popravu), naději na hrob jsi ztrácel – podle jejich logiky sis zasloužil jen gruzínskou hlínu, a určitě tě také pochovali, jenže tvůj hrob neexistoval. S rodnou zemí ses slil někde daleko od města, kde tě hodili do jámy, vykopané tak, aby to nikdo ani náhodou nezahlédl, aby nikdo ani netušil, že na tom poli, pod tou trávou leží ten, koho tisíckrát provrtali kulkami. A ti, kdo tvoji jámu, ne hrob, vykopali, by už druhý den nedokázali najít a poznat to místo, kam tě minulé noci hodili, protože poznat člověka je někdy stejně nemožné, jako poznat všehomír – tak bezmezný jako to pole, kde jeden z hrobníků jedné noci přesně našel tajný pohřeb patnáct let potom, co vznikl.

Nebyl to vrah – jen hrobař; kdyby byl vrahem, místo pohřbu by si nezapamatoval, zapomněl by. On si ale na tom obrovském poli přesně pamatoval trávu, pod níž měl ležet Gega Kobachidze. Žádná luční harfa Trumana Capoteho tě nepřivede k jámě vykopané před patnácti lety a nikdo z těch, kdo pochovoval Shakespeara a Galaktiona (*zřejmě jde o gruzínského básníka Galaktiona Tabidze* – https://en.wikipedia.org/wiki/Galaktion_Tabidze – pozn. překl.), nebude žádného z nebožtíků oplakávat tak oddaně. Neplakal však, prostě té chladné listopadové noci kopal hrob a za svitu měsíce si ukládal do paměti tajemství, které o patnáct let později šeptem vyprávěl matce Gegy Kobachidzeho. Jeho matka, Natela Mačavariani, které během těch patnácti let bůhví kolikrát někdo říkal, že zná místo, kde leží její syn,

s jistotou poznala, že tenhle muž opravdu něco ví. Nemohl nevědět, protože neměl obličej, vůbec ho neměl – právě kvůli tomu, co viděl. Jeho obličej nebylo vidět, protože ho pokryly rány bolesti a strnulosti a Natela Mačavariani se domyslela, že ten muž už je delší dobu mrtvý, a proto opravdu může o jiných mrtvých něco vědět. Během těch let šla matka Gegy Kobachidzeho při hledání svého syna za všemi, dokonce i za těmi, kdo vypadali, že je zvlášť poslali. Šla i za těmi, kdo za informace žádali peníze a potom beze stopy mizeli na moskevských a leningradských nádražích.

Odtamtud teprve začínala cesta na Sibiř a do severních táborů.

Ve smrt, kterou nespátříš, je těžké uvěřit, a tím spíš ve smrt vlastního dítěte. Taková smrt prostě neexistuje – zvlášť když ji utajují a dostat úřední odpověď je nemožné, stejně jako je nemožné mít úřední sen. Avšak úřední naděje neexistuje, je jen jedna, je jen tvoje, a ty s ní můžeš žít. S tou nadějí můžeš hledat svého syna, odsouzeného k smrti, kterého náhodou nepopravili a on je kdesi na Sibiři, věčný vězeň v předalekém táboře, ale přece jen naživu.

Během těch let se samozřejmě objevili lidé, kteří se zapřísahali, že Gegu, nebo někoho, kdo se mu podobá, viděli živého v některém z táborů zvláštního režimu v Rusku, a rodiče se tam vydávali. Ne proto, že by jim nedocházelo, že v tom obrovském Sovětském svazu není možné popravené děti najít, ale proto, aby neumírala naděje.

A když naděje zemřela, objevil se hrobař.

Rodiče se nakonec rozhodli, že lepší je znát pravdu – dokonce i tu nejhorší, že lepší je vědět, kde je tvoje dítě – dokonce i mrtvé. A když přišel hrobník, Natele Mačavariani bylo hned jasné, že tenhle muž něco ví, ví víc než všichni ostatní dohromady než ti, kteří na ně mluvili šeptem, a paní Natele bylo docela jasné, že ten muž je hrobníkem jejich naděje.

Šlo jich málo, šli tiše, protože tehdejšímu předsedovi ÚV se už říkalo prezident (Georgij místo Eduarda) a ve skutečnosti to byl právě on, kdo lépe, než kdokoli jiný věděl, koho, kdy a jak zabili, ale stejně mlčel.

Šli tiše. Byla zima, ale ženy se nebály ani zimy, ani mokré země, kterou kopaly spolu s muži, jen aby ti neodmítli ženskou pomoc. Pršelo. Déšť chvílemi přestával, ale země se už změnila na bláto a na tom obrovském poli bylo slyšet zrychlené dýchání mužů.

Ženy se nebály, ale Natelu Mačavariani přece jen překvapila hrobníkova přesnost. Snažila se zapamatovat si jeho obličej, bylo to ale opravdu nemožné, protože vskutku neměl obličej. A pole byl jeden nekonečný, obrovský hřbitov, kde po nocích pochovávali z města přivezené mrtvolky lidí, které sovětská vláda desítky let popravovala bez uvedení totožnosti a bez paláců na hrobech.

Gruzínci nazvali rakev palácem, aby se jim smrt nezdála tak těžká, ale ty, koho popravovala sovětská vláda, pohřbívali bez rakví. Proto samotného hrobníka překvapil zvuk, když chladný rýč konečně narazil na něco tvrdého, a až tehdy si vzpomněl, že to byl výjimečný popravený – spustili ho do jámy v rakvi, a teď směleji pronesl větu, kvůli které sem všichni přišli. Hrobník přesně znal místo, kde pohřbili Gegu Kobachidzeho. Rakev byla železná, ne dřevěná jako obvykle, a z toho zvuku se Gegově otci, Mišovi Kobachidzemu, udělalo moc špatně. Tak špatně, že se mu ženy rozhodly dát vodu, i když voda už došla a vesnice poblíž také nebyly. Ba co víc – nikdo z nich si nemohl vzpomenout, odkud přišli a kudy vedla silnice, která se nacházela vedle toho pole. Když jeli z Tbilisi, každý zvlášť, aniž by se domlouvali, se snažil zapamatovat si cestu, když ale zazněl úder o rakev, silnice zmizela a oni se ocitli v jiném světě – ve městě, které od roku 1921 existovalo přímo tady, ne tak daleko od Tbilisi. Bylo to podzemní město, které nahoře pokrývala kvetoucí polní tráva, ale uvnitř ukrývalo moderní historii Tbilisi a Gruzie.

Pole pod sebou uchovávalo podzemní letopis Gruzie 20. století, a dostávali se do něj přímo z illegality. Odpočívali tu ti, kterým by sovětská vláda nikdy v životě nepodala ani vodu, mrtví ale už vodu nepotřebovali. Proto nikdo nechápal a netuší to ani dnes, odkud hrobník přinesl vodu, když se Mišovi Kobachidzemu udělalo špatně a do otevření rakve zbývalo jen pár sekund. Rodiče tam v tu chvíli stejně nebyli a kdo ví, kolikrát rodiče Gegy Kobachidzeho ten okamžik viděli. Rakev otevřeli jiní. Natia Megrelišvili nebožtíka hned poznala, a Gega Kobachidze to nebyl.

Onoho deštivého dne roku 1999 několik velmi napjatých a nervózních lidí celé hodiny kopalo na poli, kde nebyla žádná známka toho, že tam je někdo pohřbený, ale ještě dřív, než dosáhli rakve, ten muž s divným obličejem v odpověď na mlčení Nately Mačavariani hlasitě pronesl: „Opravdu to je to místo, přesně si to pamatuji.“

„Minulo už patnáct let.“ odpověděl někdo.

„Gegův hrob je tady, to je jisté.“ Muži mlčky pokračovali v kopání a jejich zrychlený dech byl v tichu slyšet do té doby, dokud lopata jednoho z nich nenarazila na rakev. Když zaslechli ten zvuk, všichni strnuli, ale jen na okamžik, pak společně pokračovali ve vykopávání rakve a nakonec ji vytáhli na povrch země.

Když muži zvedli víko, žena se rychle otočila a čekala na reakci mužů. Muži, ti ohromeně pohlédli na nebožtíka, kterého po tolika letech nebylo lehké poznat, ale Natija Megrelišvili tiše, ale s jistotou pronesla: „To není Gega.“

A Eka Čichladze si opravdu nedokázala představit, že ještě někdy uvidí Sosa Cereteliho, který byl i po patnácti letech oblečený ve stejných džínách, ve kterých ho viděla naposledy, pár dní před únosem letadla.

Tina

Před patnácti lety, 18. listopadu 1983, v otevřených dveřích neúspěšně uneseného letadla, vráceného na tbiliské letiště, stála s granátem v ruce mladá žena, jejíž obličej v očekávání strašného konce moknul pod kapkami deště.

Tina stála s granátem v ruce na prahu letadla právě proto, že to všechno mělo co nejdřív skončit. Mělo se stát to, co tak dlouho plánovala. V očekávání rozsudku utrpení lidí dosáhlo takového stupně, že všichni už snili jen o blízkém konci – jak ti, kteří události sledovali, tak ti, kteří se nacházeli v letadle. Uvnitř obklíčeného letadla byli mezi pasažéry a členy posádky i zabití a těla některých z nich se ještě pořád válela v uličce. Byli tam i ranění a ticho v letadle narušovalo jejich sténání. Někdo z nich navíc Tinu šeptem přemlouval, aby neodpalovala granát. Dívka nejdřív neodpovídala, ale nakonec, spíš sama k sobě, s podivným smutkem v hlase, pronesla: „Uklidněte se prosím vás, není opravdový.“

Ta žena, stejně jako zbytek pasažérů, zůstala po Tinině odpovědi s udiveným obličejem, zatímco dívka mezi všemi těmi obličejí hledala ten, který jí byl nejdražší. Našla jej, do Gegových očí se ale podívala jen na okamžik.

Jejich pohledy se sotva měly čas setkat, když v tom začal útok jednotky zvláštního nasazení, která se nacházela na střeše letadla, a kabinu naplnil shora vypuštěný bílý dým.

Od dětství byla velice krásná a odmalička se líbila klukům, kteří se k ní měli všude, kde se objevila – ve škole, na malování, na angličtině.

Když ale vyrostla, začalo ji trápit, že všichni se soustředí jen na její krásu. Zdálo se, že kluky nic jiného než krása ani nezajímá.

Tina soudila, že ona sama je zajímavější než její vlastní krása, kluci si toho ale nevšíмали a to nejspíš způsobilo, že do setkání s Gegou nikoho nemilovala.

Tina byla studentkou umělecké akademie, když její obrázek náhodou uviděl Gega a našel si autorčin telefon. Ta umělkyně měla takový hlas, že to vypadalo, že jeho majitelka uvěří všemu, co Gega řekne. Oznámil jí, že obrázek se mu neobyčejně líbí a chtěl by se s ní sejít, a také se zničehonic rozhodl Tině říct, že je invalida. Gega potom dlouho nemohl pochopit, proč se rozhodl s Tinou tak drsně zavtipkovat, ale její odpověď na něj udělala velký dojem.

„Pro mě není důležité, jestli někdo je nebo není invalida. Pro mne je hlavní člověk.“ Dívka s dětským hlasem se víc podobala andělovi než studentce umělecké akademie a Gega v tu ránu zavěsil. Snad z rozpaků a překvapení, protože takovou odpověď nečekal. Opravdu si nemyslel, že by taková mohla být průměrná tbiliská dívka a litoval, hodně litoval, že si z ní tak nehezky vystřelil. Omluvu pro sebe nacházel jen v tom, že před Tinou úmyslně zatajil, kdo doopravdy je. Gega byl celkem mladý, dvaadvacetiletý herec, ale měl už za sebou úspěšné role v několika filmech, jeho jméno a příjmení proto v Gruzii znal každý, kdo měl rád film. Gega byl jako talentovaný herec a hezký kluk v tehdejší Tbilisi velice populární, zvláště mezi mladými holkami. Přesně o to ale nestál. Gega nechtěl využívat vlastní popularity, a proto si vymyslel příběh o tom, že je invalida, který se bez vozíčku nikam nedostane. Zamyslel se a když došel k závěru, že udělat krok zpátky by byla chyba, znovu vytočil Tinino číslo.

„Ano,“ odpověděla právě tím až moc dětským hlasem, po kterém se Gegovi už stihlo začít stýskat, když ho ale uslyšel, znovu upadl do rozpaků a z pocitu bezvýchodnosti se rozkašlal. Gegu považovali za výjimečně talentovaného mladého herce, teď pro něj ale bylo opravdu těžké dál zůstat v roli. Začal kvůli tomu dokonce pochybovat o své profesionalitě.

„To jsem zase já,“ nejistě pronesl do sluchátka a znovu zakašlal.

„Kam jste zmizel?“ podivila se upřímně Tina.

„Nejspíš se to prostě přerušilo.“

„Co jste mi povídal?“

„Kdy?“

„Předtím, než se to přerušilo.“

„Řekl jsem, že jsem invalida. Jsem upoutaný na vozík.“

„Nic se neděje, pokud nemáte nic proti, můžu k vám domů přijít se svými obrázky.“

„Co vás to napadá, nechci vám přidělovat starosti, navíc...“

„Co navíc?“

„Navíc já jsem stejně doma pořád, takže by bylo lepší, kdybychom se sešli někde jinde.“

„Chápu, nechtěla jsem to komplikovat, a nakonec to dopadlo naopak. Sejdeme se, kde budete chtít.“

„Počkám na vás před akademií po přednáškách.“

„Jak mě poznáte?“

„To vy mě snadno poznáte, pochybuju, že před akademií bude mít schůzku ještě někdo, kdo by se mi podobal.“

„Vždyť jsem řekla, že dobře chápu vaši situaci...“

„Ale řekl bych, že stejně nebude nic moc příjemného, když se s tak krásnou dívkou sejde invalida na vozíčku...“

„S tak krásnou dívkou jako já? Copak víte, jaká jsem?“

„Nevím, ale ať už jste jaká jste, vaše kamarádky nejspíš překvapí, když před akademií uvidí vašeho invalidního ctitele.“

„Můj život je jen moje věc.“

„Zítřka?“

„Co zítřka?“

„Můžu přijít zítřka?“

„Zítřka končíme ve tři.“

„Kolem třetí tedy budu stát, přesněji řečeno sedět, u památníku.“

„Budu tam, ať už přednášky skončí, nebo ne.“

„Tak zítřka.“

„Nejspíš jsem vás unavila...“

„Ale prosím vás...“

Ve skutečnosti Gega nebyl vůbec unavený, ale pokračovat v rozhovoru už nechtěl, přesněji nemohl. Rozloučil se s Tinou a zavěsil. Pak se se zvláštním pocitem uspokojení nebo radosti usmál, když si uvědomil, že, jak se ukazuje, v tomhle městě žijí i docela jiné holky, snad jich bylo docela málo, snad to byla jenom Tina, ale přece jen...

Gega pochopil i to, že Tině už nemůže lhát – to by byl opravdu špatný vtip; vždyť Tina opravdu vypadala jako člověk, kterému by ze všech nejméně chtěl působit smutek. Proto celou noc přemýšlel, poslouchal oblíbené desky a rozhodl se, že zítřka určitě půjde k umělecké akademii, počká na Tinu, všechno jí vysvětlí a omluví se. Už se definitivně rozhodl, že právě tak to udělá, ale stejně nemohl do rána usnout – celou dobu myslel na ten zvláštní dětský hlas, který patřil Tině – dívce, která se tak lišila od všech ostatních.

V poledne se vydal k Datovi. Dato Mikaberidze byl Gegův kamarád a měl opravdovou bundu Wrangler, která se Gegovi moc líbila, ale nikdy to neřekl, protože Dato byl moc hodný, džínovou bundu by okamžitě sundal a daroval kamarádovi. Dato nebyl hodný jen proto, že jeho otec pracoval na ministerstvu v oddělení zahraniční turistiky a bez džínů by milovaného syna stejně nenechal.

Ne, ne proto.

Dato byl prostě moc hodný a šmytec.

Toho rána se Gega rozhodl, že si od Data tu bundu Wrangler na den, přesněji na půl dne, půjčí – sejde se s Tinou, omluví se a večer bundu vrátí majiteli.

Hlasitě z ulice křiknul a z okna vykoukl Važa – Datův mladší bratr. Važovi říkali Prostáček a byl to stejně hodný kluk jako jeho starší bratr. Gega Važu pozdravil zvednutou rukou: „Jak se máš?“

„Pohoda.“

„Proč nejsi ve škole?“

„Shořela.“

„Kdy?“

„Dnes ráno. Ještě pořád hoří.“

„To jsou věci. Kde máš bráchu?“ „Nevím, když jsem se probudil, už tu nebyl.“

„To tě asi vzbudili hasiči?“

Oba se hlasitě, od srdce zasmáli. Gega pak znovu zvedl ruku, aby se s Važou rozloučil, a už se otočil, aby šel dál, když na něj Važa zavolal: „A co jsi chtěl?“

„Nic, pak se stavím. Nic zvláštního, chtěl jsem si na den půjčit tu bundu Wrangler.“

„Tak počkej.“

Prostáček zmizel z okna a za pár vteřin už stál dole před Gegou a v ruce držel džínovou bundu.

„Na. Dato ji pořád nosí, ale dneska ji nechal doma. Máš štěstí.“

„To nemusíš, počká to, vezmu si ji pak.“

„Vem si ji. Ve skutečnosti je moje, otec ji přivezl mně, ale ukázalo se, že mi je velká. Zatím ji nosí Dato, ale pak ji stejně dostanu já. Je to opravdový Wrangler. Nevyrudne, kdepak...“ Gega se usmál a natáhl k Prostáčkovi ruku.

„Ještě dneska ji vrátím.“

„Vrať ji, kdy budeš chtít, zatím mi je velká. Nebo si ji nech, dokud nevyrostu.“

Ted' se Gega zasmál nahlas.

„A co Dato?“

„Dato jde do kláštera, na co mu jsou džíny...“

Ted' se spolu s Gegou hlasitě rozesmál i Važa. Gega si vzpomněl, že Dato opravdu měl v jednom klášteře nějakého známého mnicha, za kterým poslední dobou často jezdil. Párkrát slíbil Gegovi, že ho s sebou vezme, zatím to ale byly jen sliby, navíc Gega na to ted' neměl ani pomyšlení. Poděkoval Važovi a objal ho po tbiliském způsobu.

Tbilisi bylo hlavním městem už půldruhého tisíce let. A jako v každém hlavním městě se tu dělo dobrých věcí právě tolik, kolik i špatných. Gegovi se ale nemohlo stát nic horšího: v Zemeli, pod kopcem před akademií, si na něj počíhala trojice s noži – chtěli po něm, aby si sundal džínovou bundu. V té době po Zemeli ještě chodili Tbilisané, takže Gegu překvapilo, když na něj promluvil nějaký týpek – prý, brácho, mám tady něco na minutku, vyzval ho, aby šel za ním do průjezdu, kde ale nebyli známí ani kolemjdoucí. Víc ale Gegu zaskočilo, že když v průjezdu uviděl další dva takové spokojené týpky, nepocítil strach. Naopak – usmál se a velice klidně na všechny tři promluvil: „Nesnažte se zbytečně,

kluci, stejně ji ze mě nesundáte!“

Gega byl herec, teprve dvaadvacetiletý, ale už dobrý herec, a tu větu v průjezdu řekl velice klidně, jako člověk, který si je velice jist sám sebou. Ten klid nejvíc ze všech překvapil samotného Gegu. Překvapil ho, protože si nikdy nedělal nárok na hrdinství a navíc dobře věděl, že v tehdejší Tbilisi džíny z lidí svlékali docela běžně a stejně jako jiní občas přemýšlel, co by v takovém případě dělal. Vždycky si říkal, že se nenechá zabít kvůli džínám nebo bundě – nikdy nebyl příznivcem hrdinství tam, kde to bylo prostě zbytečné. Proto by jinde a jindy nejspíš mlčky a s úsměvem odevzdal to, co po něm chtěli, toho dne ale udělal něco jiného – snad proto, že ta džínová bunda nebyla jeho, a snad proto, že mířil na schůzku s dívkou, kterou neznal, ale která měla tak úžasný hlas...

Z těch tří měli dva nože a než utekli, oba stihli Gegu bodnout. V tehdejší Tbilisi při rvačkách mířili většinou na nohy nebo hýždě, ale Gegu kromě nohy bodli ještě i do břicha. Asi proto, aby rozřízli bundu, kterou se jim nepovedlo ukrást. Když vyšel na ulici, Gega se nezmohl na víc než na pár kroků, pak kvůli ztrátě krve upadl do bezvědomí. Nohy se mu podlomily přímo na chodníku. Oči otevřel v nemocničním pokoji. U hlavy postele tiše, velmi tiše plakala matka, která mu opatrně hladila ruku.